

BESLUT

SB 529/06

2006-08-02

Dnr: 219/06-70

SAKEN

Studio 24 Korseld, 24, 2006-02-28, program med en intervju med Erik Åsard; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Programmet frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet i sändningstillståndet.

PROGRAMMET

Studio 24 Korseld är ett program där en studioreporter intervjuar en aktuell gäst. Gäst i det aktuella programmet var Erik Åsard, statsvetare och föreståndare för Svenska institutet för Nordamerikastudier vid Uppsala universitet. Han intervjuades om sin nyligen utkomna bok *Det dunkelt tänkta – konspirationsteorier om mordet på John F. Kennedy och Olof Palme*. Stora delar av programmet handlade om konspirationsteorierna kring mordet på Olof Palme, vad en konspirationsteori är och vad som utmärker den. När Åsard fick frågan om hur han inte kan veta att det finns några sanningar i konspirationsteorierna gällande Palmemordet sa han bl.a. följande: "Jag kan inte säga att jag har den absoluta sanningen. Jag tror inte på absoluta sanningar. Jag tror att man har provisoriska sanningar." Mot slutet av intervjun kom man in på konspirationsteorierna omkring terrorattackerna i New York och Washington den 11 september 2001. Något som utmärker en konspirationsteori, menade Erik Åsard, är bl.a. att det måste finnas en fiende, en "demon". Erik Åsard sa bl.a. att USA är det land som pekas ut av många som demon i dag eftersom det är det mäktigaste riket i världen. Studio-reportern sa följande apropå USA: "Och där fick den en ganska märklig tolkning, jag tänker på 11 september när de två höghusen störtades av flygplanen." Åsard sa då följande: "(...) Där kom ju då massor med hemsidor i svang omedelbart efter, timmarna efter de här attackerna i Washington och New York, som gick ut på just detta att det kan inte ha varit så enkelt att det var några nitton flygplanskapare som var enskilda individer så att säga, som

inte hade en uppbackning någonstans ifrån utan att det handlade då om antingen en renodlad israelisk operation för att kasta smuts på islam och på palestinierna. Eller att CIA och USA också där låg bakom (...) det är ju liksom bara grumliga tankar och påståenden och beskyllningar som aldrig, jag menar de har inte skymten till bevis för sina tankar.” Studioreportern sa sedan följande: ”Men då kanske många människor tänker, tänk om det är så här, jag kanske ska ha dörren öppen för att det här kan vara rätt. Hur värjer man sig mot det?” Åsard svarade: ”Ja, jag tror i dag är det väldigt svårt därför att var och en som tittar på Internet, där finns ju allt och det är en orsak tror jag att konspirationstankar sprids så oerhört snabbt i dag. Det är bara man klickar på ett e-postmeddelande så sprids det kanske till 50 personer. Så att tekniken har utvecklats väldigt mycket men intressant är att grundstrukturen i berättelserna är i stort sett desamma med en demon i mitten som gör någonting illasinnat riktat mot försvarslösa nationer.” Studioreportern frågade därefter Åsard om han ansåg att konspirationstorierna är farliga eller bra för samhället. Han svarade bl.a. följande: ”(...) det finns två grupper, de som säger att ja, de är väldigt farliga vi ska motarbeta dem och en annan som säger nej, nej, de är naturliga. Låt oss välkomna dem därför att de har någon slags folklig förankring, det är folkets motstånd gentemot eliten. Vi måste ha en sådan ventil i våra genomruttna korrumperade samhällen. Så att de skiljer sig åt också genom att, hur man ser på eliten och hur fungerar demokratin och sådana saker. Jag är väl någonstans mitt emellan där. Jag tror att jag ser de här teorierna som ganska naturliga inslag i vår vardag faktiskt och jag blir inte alarmerad när jag ser någonting nytt som kommer i den här vägen på Internet eller så. Däremot tror jag att får det här tänkandet, får de här teorierna ett väldigt genomslag i samhället, alltså genomsyrar dem, ett samhälle från toppen ner till botten som det gör i vissa länder i Mellanöstern, då tror jag det är fara på färde. Varför då? Jo, därför att då innebär ju det att beslutsfattandet på toppnivå vägleds utav falska verklighetsbilder. Det kan aldrig vara bra.”

ANMÄLAN

Anmälaren anser att inslaget var partiskt och osakligt när Erik Åsard påstod att det är fråga om falska verklighetsbilder när USA beskylldes för terrorattackerna utan att studioreportern ifrågasatte honom. Enligt anmälaren finns ett växande antal vetenskapsmän som på goda grunder anser att dessa verklighetsbilder är allt annat än falska. Anmälaren hänvisar till flera hemsidor på Internet där olika amerikanska akademiker medverkar. Anmälaren anser att *Studio 24 Korseld* borde ha lyft fram de faktabaserade verklighetsbilder som finns i frågan.

AKTUELL BESTÄMMELSE

Enligt bestämmelsen i 6 § i Sveriges Televisions sändningstillstånd ska programverksamheten bedrivas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att det ska råda en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet i televisionen. Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt Granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i programmen kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Däremot kan dessa krav, med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten, ställas betydligt lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra s.k. tillfälliga medverkande. Bestämmelsen innebär bl.a. att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att *Studio 24 Korseld* utgick från Erik Åsards nyutkomna bok. Granskningsnämnden kan inte finna att de förhållanden som anmälaren tar upp innebär att Sveriges Television har brutit mot kraven på opartiskhet och saklighet i sändningstillståndet.

Detta beslut har fattats av Granskningsnämndens direktör Cecilia Renfors efter föredragning av Per Sandén.

Cecilia Renfors

Per Sandén